

ผลของการประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ

(APPLICATION OF THE HEALTH BELIEF MODEL AND PARTICIPATORY LEARNING IN THE PREVENTION OF NEEDLESTICK INJURIES OF NURSES IN THE POLICE GENERAL HOSPITAL)

พันตำรวจโทหญิงชมพู่ ยงค์ประคิษฐ์ 4836038 PHPH/M

วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาเอกการพยาบาลสาธารณสุข

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุรินทร์ กลัมพากร, Ph.D., อาภาพร เผ่าวัฒนา, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Parallel randomized control design มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตำรวจ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีแบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นแนวทางในการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยสามัญอายุรกรรม สามัญศัลยกรรม สามัญออร์โธปิดิกส์ และสามัญศัลยกรรมประสาท โรงพยาบาลตำรวจ เลือกกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คุณสมบัติที่กำหนด แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 63 คน กลุ่มเปรียบเทียบ 63 คน กลุ่มตัวอย่างได้รับโปรแกรมการประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมซึ่งประกอบด้วย ขั้นสร้างความรู้สึกต่อการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการถูกเข็มตำ การรับรู้ความรุนแรงของโรคติดต่อภายหลังการถูกเข็มตำ ขั้นจัดระบบความคิดความเชื่อต่อการปฏิบัติตนต่อการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำ การรับรู้ประโยชน์-อุปสรรค และสิ่งชักนำของการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำ ขั้นสรุปความคิดรวบยอดจากการอภิปรายกลุ่ม เป็นแนวทางสู่การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำ ขั้นทดลอง/ประยุกต์แนวคิดที่ได้จากการเรียนรู้โดยการร่วมกันเขียนคำขวัญหรือบทความจัดทำบอร์ดณรงค์การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำ กลุ่มเปรียบเทียบได้รับความรู้เรื่องการป้องกันการติดเชื้อจากการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขตามแบบของโรงพยาบาลตำรวจ เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามการรับรู้ และแบบสังเกตการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำ

ผลการศึกษาพบว่า หลังการทดลอง 2 สัปดาห์ กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงของการถูกเข็มตำ การรับรู้ความรุนแรงของโรค การรับรู้ประโยชน์-อุปสรรค การรับรู้สิ่งชักนำสู่การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำ และการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำเพิ่มขึ้นกว่าก่อนทดลองและดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำที่คงอยู่หลังการทดลอง 4 สัปดาห์

จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า โปรแกรมการประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพและการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมสามารถเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำของพยาบาลวิชาชีพให้ดีขึ้นและพฤติกรรมมีความยั่งยืนอย่างน้อย 4 สัปดาห์ จึงควรนำมาประยุกต์ใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเพื่อป้องกันโรคที่เกิดจากการทำงานในลักษณะอื่นๆของการให้บริการทางการแพทย์และสาธารณสุขต่อไป

คำสำคัญ: การปฏิบัติตนเพื่อป้องกันการถูกเข็มตำ / พยาบาลวิชาชีพ

APPLICATION OF THE HEALTH BELIEF MODEL AND PARTICIPATORY LEARNING
IN THE PREVENTION OF NEEDLESTICK INJURIES OF NURSES IN THE POLICE
GENERAL HOSPITAL

POL. LT. COL. CHOMPOO YONGPRADITH 4836038 PHPH / M

M.Sc. (PUBLICHEALTH) MAJOR IN PUBLIC HEALTH NURSING

THESIS ADVISORY COMMITTEE: SURINTORN KALAMPAKORN, Ph.D., ARPAPORN
POWWATTANA, Ph.D.

ABSTRACT

The purpose of this parallel randomized control design was to study the effectiveness of a program which applied the Health Belief Model and Participatory Learning in the prevention of needlestick injuries for nurses. The samples were nurses who worked in general medicine wards, general surgical wards, general orthopedics wards, and general neuro-surgical wards of the Police General Hospital. They were selected by multistage sampling. 63 subjects were selected to be in the experimental group and 63 subjects were in the control group. The experimental group received the program applying the Health Belief Model and Participatory Learning in the prevention of needlestick injuries. The control group received a regular lecture regarding Universal Precautions. The data were collected using questionnaires and needlestick injuries prevention observation forms.

The results of this study revealed that 2 weeks after intervention, the experimental group had a mean score significantly higher than that before the intervention and higher than that of the control group ($p\text{-value} < .05$). This mean score was based on 4 factors; perceived the risk of needlestick injuries, perceived severity of AIDS, HBV, and HCV, perceived benefits in the prevention of needlestick injuries, and perceived cues to action from their colleges. In addition for the experimental group behaviors related to the prevention of needlestick injuries improved compared to before the experiment and they improved more than that of the control group ($p\text{-value} = .001$).

It is suggested that a program applying the Health Belief Model and Participatory Learning in needlestick injury prevention program could lead to a sustainable improvement in the prevention of needlestick injuries in nurses. It therefore could be applied to the prevention of other diseases.

KEY WORDS: NEEDLESTICK INJURIES PREVENTION / NURSES